

bv. de poging om de nederlandse wet van de inversie van hoofdzin na bijzin te negeren.

Alle de Geestige Werken van Mr. François Rabelais . . . uit het Fransch vertaelt door Claudio Gallitalo, in 1682 te Amsterdam verschenen, moeten aan Wieringa worden toegeschreven. Wieringa's purisme belette hem niet vele uitstekende vertalingen te vinden voor de door Rabelais gesmede woorden, maar sloot uit dat hij zou vervallen in de fout van overdrijving der rabelaisiaanse creaties. De ernst, die achter de spot van Rabelais verborgen ligt, ontging Gallitalo niet.

Voorts vertaalde Wieringa het *Satyricon* van Barclai en op zijn ouden dag Gregorio Leti's *Leven van Filips II*.

Naarden.

C. L. TH.-SCH.

MARIUS VALKHOFF, *Philologie et Littérature wallonnes. Vade-Mecum*. Allard Pierson Stichting, Afd. v. Mod. Lit. Wet., no. 15. Groningen, J. B. Wolters, 1938.

De drie hoofddialecten van het Frans-Provençaalse taalgebied die kunnen bogen zowel op een literaire traditie als op een levendige regionalistische beweging zijn het Provençaals, het Gascoons en het Waals. Terwijl de studies betreffende het eerste legio zijn en G. Rohlf's een goede inleiding tot het tweede heeft geleverd (*Le Gascon*, Halle, 1935), ontbrak nog een monografie over het laatste. Deze nu heeft schrijver in de vorm van een vademecum trachten te geven. Na in een eerste hoofdstuk de algemene vraagstukken, als taalgrens, indeling der dialecten, Keltische en Germaanse invloed op deze laatsten te hebben geschetst, behandelt hij in het volgende hoofdstuk de middeleeuwse letterkunde en het Oud-Waals, om daarna de nieuwere letterkunde en de vormleer van een moderne tongval te bestuderen (Chapitre III). Ten slotte geeft en bespreekt hij specimina van de belangrijkste literaire dialecten (Ch. IV), en besluit (Chap. V). Het boek bevat een „Carte linguistique de la Wallonie” door H. A. Schönhage.

A.

M. V.

H. SPARNAAY, *Hartmann von Aue. Studien zu einer Biographie*. Bd. II. Max Niemeyer, Halle (Saale) 1938. Pr. 8 M.

In aansluiting aan deel I behandelt het thans verschenen tweede deel allereerst de *Arme Heinrich* en de *Iwein*. In het eerste hoofdstuk wordt betoogd, dat de zelfstandigheid van den dichter in de A. H. niet groter is dan in de overige werken. Het *Iwein*-hoofdstuk behandelt het ontstaan van dit werk volgens het beginsel der „epische Anschwellung” en vergelijkt vervolgens Hartmann's werk met dat van Chrestien.

Daarna volgen hoofdstukken over de kunst en de persoonlijkheid van den dichter. Besproken worden o. a. de ethische problemen, Hartmann's kunstmiddelen, het verband tussen inhoud en vorm, Hartmann's Godsbegrip en de verhouding tot andere werken uit oudheid en middeleeuwen.

De bibliografie omvat 596 nummers.

A.

H. S.